

Yüksek Enflasyon Dönemlerinde Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı: Örnek Uygulama

During Periods Of High Inflation Investments In Progress Account: Example Application

Nigar ÖZÇETİN¹

Özet

Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı gibi gelecekte ekonomik fayda sağlayacak varlıkların, yüksek enflasyon dönemlerinde finansal tablolarda gerçeğe uygun değerleriyle raporlanması sağlanmalıdır. Bu çalışma, yüksek enflasyon ortamında Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı üzerinde enflasyon muhasebesi uygulamalarının etkilerini ele almayı amaçlamaktadır. Çalışmada bir işletme örneği üzerinden Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı'na enflasyon muhasebesi uygulamaları yapılmıştır. Öncelikle, düzeltme ve taşıma katsayıları hesaplanmış ve bu katsayılar kullanılarak hesaba ilişkin düzeltme işlemleri gerçekleştirilmiştir. Uygulama sürecinde, dönem karının muhasebeleştirilmesi konusunda en son yapılan düzenlemeler dikkate alınarak muhasebeleştirme işlemleri yapılmıştır. Ayrıca, enflasyon muhasebesi uygulamalarının muhasebe kayıtları üzerindeki etkisi araştırılmış ve bu süreçte dikkat edilmesi gereken hususlar açıklanmıştır. Bu çalışma, Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı'na enflasyon muhasebesi uygulanmasının, yüksek enflasyon ortamında işletmelerin finansal raporlamalarında doğruluk, güvenilirlik ve şeffaflık sağlamadaki önemini göstermektedir. Ayrıca, elde edilen bulgular, işletmelerin finansal tablolarını enflasyon etkilerinden arındırarak paydaşlara daha sağlıklı bilgi sunmalarına yönelik yol gösterici niteliktedir. Enflasyon muhasebesi uygulaması, yatırımcılar ve diğer paydaşlar için daha şeffaf ve doğru bilgi sağlamakla birlikte, bilgi asimetrisini azaltarak piyasa verimliliğini artırmaktadır. Ancak, uygulama karmaşıklığı nedeniyle tüm paydaşların bu bilgileri doğru şekilde anlaması ve kullanabilmesi için eğitim ve rehberlik sağlanması gerekmektedir.

Anahtar kelimeler: Enflasyon, Enflasyon Muhasebesi, Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı. **İ kodları:** M41; M48; E31

Abstract

Assets that will provide future economic benefits, such as the Investments in Progress Account, should be reported at fair value in the financial statements during periods of high inflation. This study aims to address the effects of inflation accounting practices on the Construction in Progress Account in a high inflation environment. In the

study, inflation accounting has been applied to the Investments in Progress Account through a business sample. Firstly, adjustment and carrying coefficients were calculated and adjustments were made to the account using these coefficients. During the application process, the latest regulations on the recognition of profit for the period have been taken into consideration. In addition, the effect of inflation accounting applications on accounting records has been investigated and the issues to be considered in this process have been explained. This study shows the importance of applying inflation accounting to the Investment in Progress Account in providing accuracy, reliability and transparency in the financial reporting of enterprises in a high inflation environment. In addition, the findings provide guidance for enterprises to present healthier information to stakeholders by adjusting their financial statements for the effects of inflation. The application of inflation accounting provides more transparent and accurate information for investors and other stakeholders and improves market efficiency by reducing information asymmetry. However, due to the complexity of implementation, training and guidance are needed to ensure that all stakeholders understand and use this information correctly.

Keywords: Inflation, Inflation Accounting, Investments in Progress Account. **Jel codes:** M41; M48; E31

Extended Abstract

Background

During periods of high inflation, reporting financial statements in nominal values reduces the ability of businesses to reflect their true financial situation and negatively affects investment decisions. In this context, the Investments in Progress Account, which is among the non-monetary items, is an important element that needs to be cleared of the detrimental effects of inflation on the value of business assets. Within the scope of inflation accounting practices, which have re-emerged in Turkey as of 2023, the legal regulations have caused significant changes in the financial statements of businesses. Inflation adjustment has been restructured within the framework of both tax legislation and Turkish Accounting Standards, and special provisions have been introduced for the Investments in Progress account.

Purpose

Investments in progress refer to fixed assets that are not yet completed and ready for use. The correct presentation of this item in the financial statements is of great importance in terms of transparency of investment processes and comprehensibility of the financial health of the enterprise. The main purpose of the study is to reveal how the investments in progress account will be adjusted under high inflation conditions and the effects of this adjustment on the financial statements through sample applications. In addition to the theoretical framework, the study is supported by inflation adjustment applications carried out on a business example. In the application, the determination of inflation differences over investment expenses made in different periods by calculating adjustment and carry-over coefficients and their transfer to accounting records are explained in detail. In addition, within the framework of the current regulations made with the Communiqué No. 555 of the Tax Procedure Law and Article 11 of the Law No. 7529, it is emphasized that inflation differences should be monitored in the special funds account and should not be taken into account in profit determination. In addition, the accounting process regarding reaching the Investments in Progress item to fair value through the use of adjustment and carry-over coefficients is addressed step by step; The contributions of the applications to the financial information users of the enterprises are evaluated.

Method

In the study, a qualitative method was adopted and inflation accounting was explained within the framework of the relevant legislation. In addition, inflation adjustment transactions were made for the Investments in Progress Account during the 2023 and 2024 provisional tax periods on a sample enterprise. Monthly investment expenses were revalued by calculating the adjustment and carry-over coefficients; the calculated differences were reflected in the accounting records. In addition, the effect of profit differences on the period income was evaluated in line with the "special funds account" application.

Findings

In the event that no inflation adjustment is made to the Investments in Progress Account, the financial statements do not reflect the true financial status of the enterprise since they are reported based on nominal values. As a result of the calculations made using adjustment and carryover coefficients, investment expenditures were expressed in today's purchasing power and significant increases were observed in total investment costs. In addition, by correctly calculating inflation differences and transferring them to the relevant special funds account, excessive burden on the taxable earnings of enterprises was prevented. It was determined that this practice increased transparency and reporting reliability, especially in long-term investments.

Conclusion

Investments in Progress Account in high inflation periods in financial statements with their fair values provides information users with more accurate and comparable data. Inflation accounting application is not only a legal obligation, but also a strategic tool that increases the quality of financial reporting of businesses. However, the complexity of the application and the need for technical knowledge pose a challenge, especially for small and medium-sized businesses. Therefore, providing educational support and application guidance to businesses is of great importance in terms of the effectiveness of the application. As a result, accurate reporting of the Investments in Progress Account through inflation adjustment supports the decision-making processes of businesses. In addition, the fact that financial statements provide accurate information provides great benefits to stakeholders. However, it should not be overlooked that inflation accounting applications must be correctly integrated into accounting systems and that relevant stakeholders must have sufficient information on this subject in order to be effective

Giriş

Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının Enflasyon Düzeltmesi işlemi, Türkiye'de TMS (Türkiye Muhasebe Standartları) veya vergi mevzuatı kapsamında yapılması gereken bir işlemdir. Bu işlem, özellikle yüksek enflasyon dönemlerinde, finansal tablolarda yer alan varlık ve borçların parasal olmayan kalemler için enflasyon etkisinin düzeltilmesini amaçlamaktadır. Yapılmakta Olan Yatırımlar hesabı parasal olmayan bir hesap olduğundan enflasyon düzeltmesine tabi tutulması gerekmektedir.

Türkiye'deki Mevzuata Göre Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında Enflasyon Düzeltmesi konusunda düzenlemeler, genellikle Vergi Usul Kanunu (VUK) ve Muhasebe Standartları çerçevesinde yapılır. VUK 298. maddeye göre; enflasyon düzeltmesi, yüksek enflasyon

dönemlerinde mali tabloların gerçeğe uygun değerle gösterilmesi amacıyla yapılır. Enflasyon düzeltilmesi uygulaması için bir hesap döneminde, Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (ÜFE) artışının %100'den fazla olması ve aynı hesap döneminde, artış oranının bir önceki yılın aynı dönemine göre %10'dan fazla olması koşullarının gerçekleşmiş olması gerekir.

Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) ise TMS 16 Maddi Duran Varlıklar, TMS 29 Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama ve TMS 23 Borçlanma Maliyetleri standartları, yüksek enflasyonlu ekonomilerde enflasyon muhasebesi uygulamalarında dikkate alınması gereken standartlardır.

VUK 555 No'lu tebliğde enflasyon düzeltilmesi işlemi, parasal olmayan kalemlerin düzeltme işleminde dikkate alınacak tutarlarının düzeltme katsayısı ile çarpılması ve finansal tabloların raporlandığı tarihteki satın alma gücü cinsinden hesaplanacağı belirtilmiştir. Düzeltme katsayısı, mali tabloların ait olduğu aya ilişkin fiyat endeksinin, düzeltmeye esas alınan tarihi içeren aya ait fiyat endeksine bölünmesiyle elde edilen katsayı olarak belirlenir.

$$\text{Düzeltme Katsayısı} = \frac{\text{Mali Tablonun Ait Olduğu Aya ilişkin Yı-ÜFE}}{\text{Düzeltilmeye Esas Alınan Tarihi İçeren Aya İlişkin Yı-ÜFE}}$$

Düzeltme katsayısı hesaplandıktan sonra düzeltme işleminde, parasal olmayan kalemler bu katsayı ile çarpılmak suretiyle yeni değerleri bulunur.

Düzeltilmiş Değer = Düzeltme Katsayısı X Düzeltilmeye Esas Kayıtlardaki Değer

Muhasebe Kaydına Yansıyacak Değer = Düzeltilmiş Değer – Düzeltilmeye Esas Kayıtlardaki Değer

VUK 555 Nolu Tebliğ' e göre daha önce enflasyon düzeltilmesine tabi tutulmuş parasal olmayan kalemlerin izleyen yılda tekrar düzeltme işlemine tabi tutulmasına taşıma katsayısı denilmektedir. Finansal tabloların ait olduğu tarihe ilişkin fiyat endeksinin, bir önceki dönemin sonundaki (yıl içinde işe başlayanlarda, işe başlanılan aya ilişkin) fiyat endeksine bölünmesiyle elde edilen katsayı taşıma katsayısı olarak ifade edilmektedir.

$$\text{Taşıma Katsayısı} = \frac{\text{Mali Tabloların Ait Olduğu Aya İlişkin Yı-ÜFE}}{\text{Bir Önceki Dönemin Sonundaki Yı-ÜFE}}$$

1. Literatür Taraması

Yıldız (2018), Türkiye’deki enflasyon ortamında muhasebeden sağlanan bilgilerin yetersizliğini gidermek amacıyla enflasyon muhasebesi uygulamalarının önemine dikkat çekmiştir.

Arzova & Şahin (2022), enflasyon muhasebesini TMS 29 ve BOBİ FRS standartları çerçevesinde ele almış ve uygulamaya yönelik örnekler sunmuşlardır.

Gül (2022), enflasyon muhasebesi kapsamında genel fiyat düzeyi muhasebesi işlemlerini uygulamış ve yüksek enflasyon dönemlerinde finansal tabloların gerçek durumu yansıtmadığını tespit etmiştir. Özellikle, parasal olmayan kıymetlere sahip işletmelerin finansal tablolarının gerçeği yansıtmaktan uzak olduğu vurgulanmış, enflasyon düzeltmesi sonrası finansal oranlarda önemli değişiklikler meydana gelebileceği belirtilmiştir.

Yenisu (2022), enflasyon muhasebesi konusunu genel hatlarıyla ele almış, 31 Aralık tarihli genel geçici mizan ve dönem sonu envanter bilgilerini esas alarak yıl sonu enflasyon düzeltmesi işlemleriyle ilgili bir örnek geliştirmiştir.

Yıldıran (2022), enflasyon muhasebesine ilişkin teorik bilgiler sunmuş ve uygulamaya yönelik örnekler paylaşmıştır.

Gökçen & Öztürk (2023), Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) ile Büyük ve Orta İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (BOBİ FRS) kapsamında enflasyon muhasebesi uygulamalarını incelemişlerdir. Özellikle cari değer kullanılması gereken durumlarda enflasyon muhasebesi uygulamalarına ilişkin eksiklikleri vurgulamış ve cari değer muhasebesi ile enflasyon muhasebesinin bir arada nasıl uygulanabileceğine dair bilgiler sunmuşlardır.

Akçin (2023), işletmelerin finansal tablolarının 29 nolu Hiperenflasyonist Ekonomilerde Finansal Raporlama Standardı’na uygun olarak raporlanması konusunda bilgiler vermiştir.

Peker (2023), TMS 29 ve BOBİ FRS 25 Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama Standardı çerçevesinde, BİST’te faaliyet gösteren İpek Doğal Enerji Kaynakları Araştırma ve Üretim A.Ş.’nin finansal tablolarına enflasyon muhasebesi uygulaması yapmıştır. Çalışma sonucunda, enflasyon muhasebesi ile işletmenin abartılı kârlar elde ettiği belirlenmiş ve bu durumun ödenen/ödenecek vergi tutarlarının gereğinden yüksek olmasına yol açtığı tespit edilmiştir. Yıllık bazda yapılan karşılaştırmalar, işletmelerin tarihi maliyetleri tercih etmesinin

bilgi kullanıcılarına yanıltıcı finansal bilgiler sunmasına neden olduğunu ortaya koymuştur.

Koçak vd. (2023), enflasyonun işletmelerin performansını etkileyip etkilemediğini araştırmışlardır. Çalışmada, BİST’te işlem gören tekstil işletmelerinin 2021 yılına ait temel finansal tabloları incelenmiş ve bu tablolar Genel Fiyat-Cari Değer (İkame) Maliyet Yöntemi ile enflasyon düzeltmesine tabi tutulmuştur. Sonuç olarak, enflasyon düzeltme işlemlerinin işletmelerin performans sıralamasını değiştirdiği ortaya konulmuştur.

Yavuzaslan Söylemez (2023), 2023 tarihli finansal tablolara uygulanacak enflasyon muhasebesinin, yap-sat ve taahhütlü yıllara yaygın inşaat faaliyetlerinde bulunan işletmelerin stokta kalan ürün maliyetlerine etkisini incelemiştir. Çalışmada, enflasyon muhasebesi sonrasında kayıtlı maliyet ile güncel satış fiyatı arasındaki farktan kaynaklanan kârın normal seviyelerde olduğu tespit edilmiştir.

Doğan (2023), finansal raporlama standartları çerçeveleri ve diğer yasal düzenlemelerde yer alan enflasyon düzeltmesi işlemlerini teorik bir çerçevede değerlendirmiş ve bu düzenlemelerin benzer ve farklı yönlerini ortaya koymaya çalışmıştır.

Özdemir (2023), enflasyon muhasebesini açıklamış, farklı ülkelerde bu muhasebe türünün nasıl uygulandığına dair bilgi vermiş ve Kasım 2021 itibarıyla yeniden gündeme gelen enflasyon muhasebesi uygulamalarına dair alınan kararları açıklamıştır.

Arda (2023), literatürde yer alan enflasyon muhasebesi modellerini ve enflasyonun mali tablolar üzerindeki etkilerini gidermek amacıyla kullanılan yöntemleri açıklamıştır.

Akyol (2023), enflasyon, enflasyon muhasebesi ve enflasyon muhasebesi yöntemleriyle ilgili kavramsal bir değerlendirme yapmıştır.

Gökten vd. (2023), Türkiye’deki işletmelerin finansal durum tablosundaki stoklar kalemi ile enflasyon arasındaki ilişkiyi ve enflasyonun finansal tablolara etkisini incelemiştir. Çalışmanın sonucunda, BIST 30 Endeksi’nde yer alan ve imalat sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin stoklar kalemindeki olası enflasyon düzeltmesinin, işletmelerin hem finansal durum tablosunda hem de kar veya zarar tablosunda büyük değişikliklere yol açtığı belirlenmiştir.

Katı (2024), enflasyonun işletmelerin finansal tabloları üzerindeki etkilerini ölçmeyi amaçlamış ve Borsa İstanbul (BİST) tekstil, giyim eşyası ve deri sektörü endeksindeki işletmelerin stoklar hesaplarının

yüksek enflasyondan kaynaklı olarak enflasyon muhasebesi sistemine geçişte finansal tablolar üzerindeki etkisini incelemiştir.

Yıldız & Hasbahçeci (2024), bir üretim işletmesinde enflasyon muhasebesi ve yeniden değerlendirme yöntemlerini kullanarak enflasyon düzeltmesi uygulaması gerçekleştirmişlerdir.

Çukacı & Canpolat (2024), imalat sektöründe faaliyet gösteren bir işletmenin finansal tablolarına enflasyon muhasebesi uygulamış ve uygulama sonrası finansal tablolarda meydana gelen değişiklikleri tespit etmişlerdir.

Tunga (2024), bilançoda maddi duran varlıklar kaleminin enflasyon muhasebesi kapsamında yeniden değerlendirme işlemlerini yapmıştır.

Akçay (2024), enflasyon muhasebesine ilişkin tebliği analiz etmiş, enflasyon düzeltmelerinde katsayıların nasıl hesaplandığını, bu düzeltmelerin hangi mali tablolara ve hesap kalemlerine nasıl yansıtıldığını açıklamıştır.

Literatürdeki çalışmalar değerlendirildiğinde birçok çalışma, enflasyon muhasebesine teorik bir çerçevede yaklaşmakta ve ilgili standartların karşılaştırılmasına odaklanmaktadır. Yapılan çalışmada ise, belirli bir hesap kaleminin enflasyon düzeltmesine tabi tutulmasıyla ortaya çıkan etkileri uygulamalı olarak incelemesi, teorik çerçevenin ötesine geçerek, literatüre uygulamaya dönük katkı sağlamaktadır. Ayrıca literatürde genellikle maddi duran varlıklar, parasal olmayan kıymetler gibi kalemler üzerinden enflasyon muhasebesi değerlendirilmiştir. "Yapılmakta Olan Yatırımlar" hesabı özelinde bir uygulama yapılması ise literatürde oldukça sınırlı ele alınan bir alana odaklanmaktadır ve çalışmaya özgünlük kazandırmaktadır.

2. Çalışmanın Amacı ve Yöntemi

Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı gibi gelecekte ekonomik fayda sağlayacak varlıkların, yüksek enflasyon dönemlerinde finansal tablolarda gerçeğe uygun değerleriyle raporlanmasının sağlanması gerekmektedir. Enflasyonun etkisi, özellikle uzun vadeli yatırımların maliyetlerini ve değerlerini önemli ölçüde değiştirebilir. Enflasyon muhasebesi uygulamaları, Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı'nın gerçeğe uygun değer üzerinden raporlanmasını sağlayarak finansal tabloların güvenilirliğini artırır. Bunun yanında, yatırım kararı verecek olan üçüncü kişiler açısından doğru ve güncel bilgi sunulmasını sağlayarak yatırım ve finansman kararlarının daha sağlıklı alınmasına katkıda bulunur. Bu bağlamda, enflasyon muhasebesinin işletmeler

üzerindeki etkisini anlamak ve doğru muhasebe uygulamaları geliştirmek açısından önemli bir katkı sunmak amaçlanmıştır. Bu sebeple, Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı ile ilgili olarak Türkiye'deki enflasyon muhasebesi uygulaması incelenmiş ve yüksek enflasyon dönemlerinde bu hesabın gerçeğe uygun değerleri yansıtmasını sağlamak için gerekli düzeltmeler ve muhasebe kayıtları örnek bir uygulama ile ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Çalışma, bu bağlamda finansal tabloların güvenilirliğini ve bilgi kullanıcılarına sunulan verilerin doğruluğunu artırmayı hedeflemektedir. Bu çalışmanın yöntemi, Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı için enflasyon muhasebesi kapsamında teorik bilgilerin incelenmesi ve bu bilgilerin pratik bir uygulamayla desteklenmesini içermektedir. Çalışmada, öncelikle enflasyon muhasebesine ilişkin yasal düzenlemeler incelenmiştir. Daha sonra, Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı'na yönelik bir işletme örneği üzerinden enflasyon düzeltmesi uygulanmış, ilgili düzeltme işlemleri adım adım açıklanmıştır. Bu süreçte, düzeltme katsayılarının hesaplanması, muhasebe kayıtlarının oluşturulması ve finansal tablolar üzerindeki etkiler detaylı şekilde değerlendirilmiştir.

3. Bulgular ve Tartışma

Bulgular bölümü, araştırmanın verilerinin sistematik bir şekilde sunulduğu ve yorumlandığı kısımdır. Burada, elde edilen ana sonuçlar açık bir şekilde ifade edilir. Veriler genellikle tablo, grafik veya şekillerle desteklenir ve her bir bulgu üzerine kısa açıklamalar yapılır. Verilerin nasıl analiz edildiği, hangi istatistiksel testlerin kullanıldığı da bu bölümde belirtilir. Bulgular kısmı, yalnızca verilerin sunumu değil, aynı zamanda bu verilerin anlamını ortaya koyar.

258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı

İşletmede yapımı süren ve tamamlandığında ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılacak olan, her türlü madde ve malzeme ile işçilik ve genel giderlerle ilgili harcamaların izlendiği hesaptır (Akdoğan ve Sevilengül, 2007). 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı, sabit kıymet niteliği taşıyan yatırımlarla ilgili harcamaların geçici olarak izlendiği hesaptır. Bu hesap, henüz tamamlanmamış olan yatırımları temsil eder ve yatırım tamamlandığında ilgili duran varlık hesabına aktarılır (örneğin, 252 Binalar, 253 Tesis, Makine ve Cihazlar).

VUK 176 nolu sirküler, 2023 ve 2024 hesap dönemleri sonunda, düzeltme şartlarının gerçekleşmesine bağlı olarak izleyen hesap dönemlerinde (geçici vergi dönemleri dahil) enflasyon düzeltmesine tabi tutulacak finansal tablolar ve yapılacak düzeltme işlemlerinin usul ve esaslarını açıklamaktadır.

Yapılmakta olan yatırımlar enflasyon muhasebesine ilişkin uygulamalar VUK 555 nolu tebliğde açıklanmıştır.

Tebliğe göre;

1. Yapılmakta olan yatırımlar olarak, yapımı süren ve tamamlandığında ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılacak olan, her türlü madde ve malzeme ile işçilik ve genel giderlerle ilgili harcamalar ifade edilmiştir.
2. 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançoda yer alan yatırımların düzeltileceği belirtilmiştir.
3. Düzeltmeye ilişkin olarak söz konusu yatırımlara ait her ay sonu itibariyle kesinleşmiş harcama tutarlarının o ayın düzeltmeye esas tarih olarak ele alınacağı belirtilmiştir.
4. Tutarlar, düzeltme katsayısı ile çarpılması ve bulunan tutarların toplanması suretiyle hesaplanacaktır.
5. Harcama tutarları bulunurken reel olmayan finansman maliyetinin bulunması durumunda bunların tutardan düşülmesi gerekmektedir.
6. 2023 hesap dönemi itibariyle bilançoda yer almayan, ilgili aktif hesabına bilanço tarihinden önce aktarılmış bulunan ve yapılmakta olan yatırımlar hesabından gelmiş olan değerlerin düzeltmeye esas tarihi, söz konusu değerlerin aktifleştirme tarihi olarak alınmayacaktır.
7. Bu değerlerin düzeltmeye esas tarihleri yapılmakta olan yatırımlar hesabının kullanıldığı tarihler olarak ele alınacaktır.
8. Buna göre söz konusu değerler düzeltilirken iki aşama söz konusu olacaktır: Birinci aşamada, her bir aya ilişkin yatırım harcaması, harcamanın gerçekleştiği ay sonu itibariyle aktifleştirme tarihine kadar düzeltilecektir. İkinci aşamada, aktifleştirilen bedel kül halinde aktifleştirme tarihinden 2023 hesap dönemi sonuna kadar düzeltilecektir.
9. 30 Ekim 2024 tarihli ve 32707 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan 7529 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 11. Maddesi ile VUK mükerrer 298. maddesinin A fıkrasında değişiklik yapılmıştır.
10. Bu değişiklik ile yapılmakta olan yatırımlar hesabında takip edilen tutarların enflasyon düzeltmesi sonucunda oluşan düzeltme farklarının bilançonun pasifinde özel fonlar hesabında gösterilmesi ve dönem kazancının tespitinde dikkate alınmaması gerekmektedir.

11. Özel fonlar hesabında gösterilen bu tutarların, dönem kazancının tespitinde; yatırımın tamamlanarak ilgili iktisadi kıymetin aktifleştirildiği dönemden başlamak üzere, izleyen dört hesap dönemi içinde eşit taksitler hâlinde dikkate alınması gerekmektedir.
12. Özel fonlar hesabında izlenen ve dönem kazancının tespitinde dikkate alınmayan tutarlar, her yıl, bir önceki yıl için kanunen belirlenen yeniden değerlendirme oranı esas alınarak artırılacak; bu tutarlara ayrıca enflasyon düzeltmesi uygulanmayacaktır.
13. Yatırım döneminde veya iktisadi kıymetin aktifleştirilmesinden sonra işin bırakılması; özel fonlar hesabında izlenen tutarların bir kısmının veya tamamının başka bir hesaba aktarılması ya da işletmeden çekilmesi hâlinde, dönem kazancında dikkate alınmayan bu tutarlar, kurum kazancının tespitinde dikkate alınacaktır.

Örnek Uygulama 1.

Bir işletme, Ocak 2023'te bir yatırım projesi için 1.000.000 TL harcama yapmıştır. Şirketin bu tutarı 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabına kaydettiğini varsayalım.

- İşlem Tarihi (Ocak 2023): İşlem yapıldığı dönemdeki ÜFE Endeksi = 950
- Cari Dönem (Aralık 2023): Düzeltme yapılacağı tarihteki ÜFE Endeksi = 1.050

$$\text{Düzeltme Katsayısı} = \frac{\text{Mali Tablonun Ait Olduğu Aya ilişkin } Y_1 - \text{ÜFE}}{\text{Düzeltilmeye Esas Alınan Tarihi İçeren Aya İlişkin } Y_1 - \text{ÜFE}}$$

$$\text{Düzeltme Katsayısı} = 1050 / 950 = 1,10526$$

Yapılmakta Olan Yatırımlar hesabında kayıtlı olan tutar, düzeltme katsayısı ile çarpılarak düzeltilir:

$$\text{Düzeltilmiş Tutar} = \text{Kayıtlı Tutar} \times \text{Düzeltme Katsayısı}$$

$$\text{Düzeltilmiş Tutar} = 1000 \times 1,10526 = 1.105.260 \text{ TL}$$

Enflasyon düzeltmesi sonucu oluşan fark, düzeltilmiş tutar ile kayıtlı tutar arasındaki farktır:

$$\text{Düzeltme Farkı} = \text{Düzeltilmiş Tutar} - \text{Kayıtlı Tutar}$$

$$\text{Düzeltme Farkı} = 1.105.260 - 1.000.000 = 105.260 \text{ TL}$$

Örnek Uygulama 2.

A İşletmesinin 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı'nda yer alan bina inşaat yatırım tutarları Tablo 1' de gösterilmiştir. Tablo 1'de

fabrika binası inşaat tutarlarının bilançoda yer alan değerleri, düzeltme yapılacak tarihleri, düzeltme katsayıları, düzeltilmiş tutarları ve enflasyon fark tutarları yer almaktadır.

Tablo 1. 2023 yılı yapılmakta olan yatırımlar hesabının enflasyon düzeltme işlemleri

H esap Kodu	ALI Ş TARİHİ	DEMİ RBAŞ ADI	ALI Ş BEDELİ (A)	DÜZELTM E YAPILACAK TARİH	DÜZE LTME KATSAYI SI	DÜZELTİ LMİŞ TUTAR	ENFLASYON FARKI (B)
2 58	29.0 2.2016	FABRİKA BİNA İNŞAATI	400. 000,00	29.02.2016	62	4.661.048,0 0	4.261.048,00
2 58	31.0 3.2016	FABRİKA BİNA İNŞAATI	500. 000,00	31.03.2016	77	5.802.885,0 0	5.302.885,00
2 58	29.0 4.2016	FABRİKA BİNA İNŞAATI	450. 000,00	29.04.2016	01	5.195.704,5 0	4.745.704,50
2 58	30.0 6.2016	FABRİKA BİNA İNŞAATI	1.08 4.939,88	30.06.2016	59	12.293.008, 95	11.208.069,07
2 58	31.0 8.2016	FABRİKA BİNA İNŞAATI	12.1 14,74	31.08.2016	09	136.873,42	124.758,68
2 58	30.0 9.2016	FABRİKA BİNA İNŞAATI	600. 000,00	30.09.2016	91	6.758.946,0 0	6.158.946,00
2 58	31.1 0.2016	FABRİKA BİNA İNŞAATI	73.3 71,38	31.10.2016	23	819.648,56	746.277,18
2 58	30.1 1.2016	FABRİKA BİNA İNŞAATI	252. 062,52	30.11.2016	13	2.760.621,4 9	2.508.558,97
2 58	31.1 2.2016	FABRİKA BİNA İNŞAATI	108. 878,99	31.12.2016	27	1.157.957,4 6	1.049.078,47
2 58	31.0 1.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	6.16 0,70	31.01.2017	5	63.014,72	56.854,02
2 58	28.0 2.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	554. 767,33	28.02.2017	9	5.603.649,3 2	5.048.881,99
2 58	31.0 3.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	120. 055,88	31.03.2017	2	1.200.237,0 5	1.080.181,17
2 58	30.0 4.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	1.03 5.337,94	30.04.2017	2	10.272.747, 28	9.237.409,34
2 58	31.0 5.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	135. 998,39	31.05.2017	5	1.342.446,9 1	1.206.448,52
2 58	30.0 6.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	67.5 23,69	30.06.2017	4	666.056,38	598.532,69
2 58	25.0 7.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	109. 535,91	25.07.2017	5	1.072.734,4 6	963.198,55
2 58	22.0 8.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	59.5 59,94	22.08.2017	1	578.381,22	518.821,28
2 58	30.0 9.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	123. 838,78	30.09.2017	7	1.199.709,2 3	1.075.870,45
2 58	31.1 0.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	224. 783,30	31.10.2017	6	2.141.051,9 4	1.916.268,64

2 58	25.1 1.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	322. 599,86	25.11.2017	3 9,3367	3.012.027,7	2.689.427,93
2 58	5.12. 2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	131. 976,40	5.12.2017	6 9,2107	1.215.602,9	1.083.626,55
2 58	6.07. 2019	FABRİKA BİNA İNŞAATI	422. 687,50	6.07.2019	8 6,4401	2.722.183,5	2.299.496,08
2 58	31.1 2.2021	FABRİKA BİNA İNŞAATI	1.82 6.284,84	31.12.2021	7 2,8515	5.207.779,0	3.381.494,22
		TOPL AM	8.62 2.477,97			75.884.315,	67.261.837,30

Yukarıda tabloda yer alan düzeltme katsayıları aşağıdaki formülle bulunmaktadır. Örneğin birinci sırada yer alan düzeltme katsayısının hesaplanması aşağıdaki gibi olacaktır (29.02.2016):

$$\text{Düzeltilme Katsayısı} = \frac{\text{Mali Tablonun Ait Olduğu Aya ilişkin Yıl}-\text{ÜFE}}{\text{Düzeltilmeye Esas Alınan Tarihi İçeren Aya İlişkln Yıl}-\text{ÜFE}} =$$

$$\frac{\text{Aralık 2023 ÜFE oranı}}{\text{Şubat 2016 ÜFE Oranı}} = \frac{2915,02}{250,16} = 11,65262$$

- Yukarıdaki tabloda yer alan alış tarihlerine göre düzeltme katsayıları tespit edilir.
- Yapılmakta Olan Yatırımlar hesabının düzeltilmiş tutar ile önceki kayıtlı tutar arasındaki fark, ilgili enflasyon düzeltmesi hesabına yansıtılır.
- Muhasebe kaydı şu şekilde yapılır:

31.12.2023

258 Yapılmakta Olan Yatırımlar		67.261.837,30	
	698 Enflasyon Düzeltilmesi Hesabı (2023 Yılı kar veya zararı ile ilişkilendirilecek)		67.261.837,30

- •Görüldüğü gibi 2023 yılı düzeltmesinde enflasyon olumlu fark tutarı Enflasyon Düzeltmesi hesabının alacağına, Yapılmakta Olan Yatırımlar hesabının borcuna alınmıştır.
- •Geçici vergi dönemine ilişkin kayıtlarda ise 30 Ekim 2024 tarihli VUK 298. Maddesi A fıkrasında değişiklik yapıldığı için 2. Dönem geçici vergi döneminde düzeltme işlemleri yapılacaktır.
- •Tablo 2’de 2024 yılının 2. Dönem geçici vergi dönemine ilişkin enflasyon düzeltme işlemleri yer almaktadır.

Tablo 2. Enflasyon muhasebesi düzeltme işlemleri 2024 2. dönem geçici vergi dönemi

ALİŞ TARİHİ	DEMİRBAŞ ADI	ALİŞ BEDELİ (C) (A+B)	DÜZELTME YAPILACAK TARİH	DÜZELTME KATSAYISI	DÜZELTİLMİŞ TUTAR	ENFLASYON FARKI (D)
29.02.2016	FABRİKA BİNA İNŞAATI	4.661.048,00	30.06.2024	1,19493	5.569.626,09	908.578,09
31.03.2016	FABRİKA BİNA İNŞAATI	5.802.885,00	30.06.2024	1,19493	6.934.041,37	1.131.156,37
29.04.2016	FABRİKA BİNA İNŞAATI	5.195.704,50	30.06.2024	1,19493	6.208.503,18	1.012.798,68
30.06.2016	FABRİKA BİNA İNŞAATI	12.293.008,95	30.06.2024	1,19493	14.689.285,18	2.396.276,23
31.08.2016	FABRİKA BİNA İNŞAATI	136.873,42	30.06.2024	1,19493	163.554,16	26.680,74
30.09.2016	FABRİKA BİNA İNŞAATI	6.758.946,00	30.06.2024	1,19493	8.076.467,34	1.317.521,34
31.10.2016	FABRİKA BİNA İNŞAATI	819.648,56	30.06.2024	1,19493	979.422,65	159.774,09
30.11.2016	FABRİKA BİNA İNŞAATI	2.760.621,49	30.06.2024	1,19493	3.298.749,44	538.127,95
31.12.2016	FABRİKA BİNA İNŞAATI	1.157.957,46	30.06.2024	1,19493	1.383.678,11	225.720,65
31.01.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	63.014,72	30.06.2024	1,19493	75.298,18	12.283,46
28.02.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	5.603.649,32	30.06.2024	1,19493	6.695.968,68	1.092.319,36
31.03.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	1.200.237,05	30.06.2024	1,19493	1.434.199,26	233.962,21
30.04.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	10.272.747,28	30.06.2024	1,19493	12.275.213,91	2.002.466,63
31.05.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	1.342.446,91	30.06.2024	1,19493	1.604.130,09	261.683,18
30.06.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	666.056,38	30.06.2024	1,19493	795.890,75	129.834,37
25.07.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	1.072.734,46	30.06.2024	1,19493	1.281.842,59	209.108,13
22.08.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	578.381,22	30.06.2024	1,19493	691.125,07	112.743,85
30.09.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	1.199.709,23	30.06.2024	1,19493	1.433.568,55	233.859,32
31.10.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	2.141.051,94	30.06.2024	1,19493	2.558.407,19	417.355,25
25.11.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	3.012.027,79	30.06.2024	1,19493	3.599.162,37	587.134,58
5.12.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	1.215.602,95	30.06.2024	1,19493	1.452.560,43	236.957,48
6.07.2019	FABRİKA BİNA İNŞAATI	2.722.183,58	30.06.2024	1,19493	3.252.818,83	530.635,25
31.12.2021	FABRİKA BİNA İNŞAATI	5.207.779,06	30.06.2024	1,19493	6.222.931,43	1.015.152,37
5.01.2024	FABRİKA BİNA İNŞAATI	525.000,00	5.01.2024	1,14747	602.421,75	77.421,75
15.02.2024	FABRİKA BİNA İNŞAATI	458.200,00	15.02.2024	1,10613	506.828,77	48.628,77
24.03.2024	FABRİKA BİNA İNŞAATI	824.000,00	24.03.2024	1,07085	882.380,40	58.380,40
7.04.2024	FABRİKA BİNA İNŞAATI	975.000,00	7.04.2024	1,03361	1.007.769,75	32.769,75

30.05.2024	FABRİKA BİNA İNŞAATI	647.000,00	30.05.2024	1,01376	655.902,72	8.902,72
21.06.2024	FABRİKA BİNA İNŞAATI	987.000,00	21.06.2024	1,00000	987.000,00	0,00
	TOPLAM	80.300.515,27			95.318.748,23	15.018.232,96

- Her geçici vergi döneminde ayrı düzeltme hesaplaması yapılır.
- 2023 yılında düzeltilmiş tutarlar, 2024 yılında taşıma katsayısı dediğimiz tutarla çarpılır.

$$\text{Taşıma Katsayısı} = \frac{\text{Mali Tabloların Ait Olduğu Aya İlişkin Yıl-ÜFE}}{\text{Bir Önceki Dönemin Sonundaki Yıl-ÜFE}} \Rightarrow \frac{\text{Haziran 2024}}{\text{Aralık 2023}} = \frac{3483,25}{2915,02} = 1.19493$$

- Düzeltilme yapılacak tarih olarak 2024 yılı öncesinde hesapta yer alan kalemler için 30.06.2024 tarihi alınmaktadır. 2024 yılında yer alan kalemler için harcamanın yapılmış olduğu tarihler esas alınmaktadır.

- Enflasyon düzeltmesinden kaynaklanan fark, gelir veya gider hesabı olarak kaydedilir.

30.06.2024

258 Yapılmakta Olan Yatırımlar		15.018.232,96	
	648 Enflasyon Düzeltmesi Gelirleri 658.01 Yapılmakta Olan Yatırımlar Enf. Fark Hesabı		15.018.232,96

Tablo 3. Enflasyon muhasebesi düzeltme işlemleri 2024 3. dönem geçici vergi dönemi

ALİŞ TARİHİ	DEMİRBAŞ ADI	ALİŞ BEDELİ (E) (C+D)	DÜZELTME YAPILACAK TARİH	DÜZELTME KATSAYISI	DÜZELTİLMİŞ TUTAR	ENFLASYON FARKI (F)
29.02.2016	FABRİKA BİNA İNŞAATI	5.569.626,09	30.09.2024	1,05070	5.852.006,13	282.380,04
31.03.2016	FABRİKA BİNA İNŞAATI	6.934.041,37	30.09.2024	1,05070	7.285.597,27	351.555,90
29.04.2016	FABRİKA BİNA İNŞAATI	6.208.503,18	30.09.2024	1,05070	6.523.274,29	314.771,11
30.06.2016	FABRİKA BİNA İNŞAATI	14.689.285,18	30.09.2024	1,05070	15.434.031,94	744.746,76
31.08.2016	FABRİKA BİNA İNŞAATI	163.554,16	30.09.2024	1,05070	171.846,35	8.292,20
30.09.2016	FABRİKA BİNA İNŞAATI	8.076.467,34	30.09.2024	1,05070	8.485.944,24	409.476,89
31.10.2016	FABRİKA BİNA İNŞAATI	979.422,65	30.09.2024	1,05070	1.029.079,38	49.656,73
30.11.2016	FABRİKA BİNA İNŞAATI	3.298.749,44	30.09.2024	1,05070	3.465.996,03	167.246,60
31.12.2016	FABRİKA BİNA İNŞAATI	1.383.678,11	30.09.2024	1,05070	1.453.830,59	70.152,48
31.01.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	75.298,18	30.09.2024	1,05070	79.115,80	3.817,62
28.02.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	6.695.968,68	30.09.2024	1,05070	7.035.454,29	339.485,61
31.03.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	1.434.199,26	30.09.2024	1,05070	1.506.913,16	72.713,90
30.04.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	12.275.213,91	30.09.2024	1,05070	12.897.567,25	622.353,35
31.05.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	1.604.130,09	30.09.2024	1,05070	1.685.459,48	81.329,40
30.06.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	795.890,75	30.09.2024	1,05070	836.242,41	40.351,66
25.07.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	1.281.842,59	30.09.2024	1,05070	1.346.832,01	64.989,42
22.08.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	691.125,07	30.09.2024	1,05070	726.165,11	35.040,04
30.09.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	1.433.568,55	30.09.2024	1,05070	1.506.250,48	72.681,93
31.10.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	2.558.407,19	30.09.2024	1,05070	2.688.118,44	129.711,24
25.11.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	3.599.162,37	30.09.2024	1,05070	3.781.639,90	182.477,53
5.12.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	1.452.560,43	30.09.2024	1,05070	1.526.205,25	73.644,81
6.07.2019	FABRİKA BİNA İNŞAATI	3.252.818,83	30.09.2024	1,05070	3.417.736,74	164.917,91
31.12.2021	FABRİKA BİNA İNŞAATI	6.222.931,43	30.09.2024	1,05070	6.538.434,06	315.502,62
5.01.2024	FABRİKA BİNA İNŞAATI	602.421,75	30.09.2024	1,05070	632.964,53	30.542,78
15.02.2024	FABRİKA BİNA İNŞAATI	506.828,77	30.09.2024	1,05070	532.524,98	25.696,22

24.03.2024	FABRİKA BİNA İNŞAATI	882.380,40	30.09.2024	1,05070	927.117,09	44.736,69
7.04.2024	FABRİKA BİNA İNŞAATI	1.007.769,75	30.09.2024	1,05070	1.058.863,68	51.093,93
30.05.2024	FABRİKA BİNA İNŞAATI	655.902,72	30.09.2024	1,05070	689.156,99	33.254,27
21.06.2024	FABRİKA BİNA İNŞAATI	987.000,00	30.09.2024	1,05070	1.037.040,90	50.040,90
28.07.2024	FABRİKA BİNA İNŞAATI	25.200,00	28.07.2024	1,30690	32.933,88	7.733,88
19.08.2024	FABRİKA BİNA İNŞAATI	189.500,00	19.08.2024	1,01366	192.088,57	2.588,57
1.09.2024	FABRİKA BİNA İNŞAATI	352.000,00	1.09.2024	1,00000	352.000,00	0,00
	TOPLAM	95.885.448,23			100.728.431,22	4.842.982,99

• Tablo 3, 2024 3. Dönem Geçici Vergi Dönemine ilişkin enflasyon muhasebesi düzeltme işlemleri yer almaktadır.

$$\bullet \text{ Taşıma Katsayısı} = \frac{\text{Mali Tabloların Ait Olduğu Aya İlişkin Yıl-ÜFE}}{\text{Bir Önceki Dönemin Sonundaki Yıl-ÜFE}} \frac{\text{Eylül 2024}}{\text{Haziran 2024}} = \frac{3659,84}{3483,25} = 1.05070$$

• Her geçici vergi dönemi sonunda biriken toplam düzeltilmiş tutar hesaplanır.

• Geçici vergi dönemlerinde enflasyon düzeltmesinden kaynaklanan fark, gelir veya gider hesabı olarak gösterilmeyip, 549 Özel Fonlar Hesabında gösterilmesi gerekmektedir.

• Yılsonunda düzeltilmiş değerler, sabit kıymet hesabına aktarılarak yatırım tamamlanırsa nihai düzeltme yapılır.

• 30.10.2024 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 7529 sayılı Kanun’un 11. maddesiyle, Vergi Usul Kanunu’nun mükerrer 298. maddesinin (A) fıkrası uyarınca muhasebe standartlarına göre “Yapılmakta Olan Yatırımlar” hesabında izlenen tutarların enflasyon düzeltmesine tabi tutulması sonucu oluşan ve ilgili hesabın alt hesaplarında izlenen düzeltme farkları, bilançonun pasifinde özel bir fon hesabında gösterilir ve dönem kazancının tespitinde dikkate alınmaz. Ancak, bu tutarlar; yatırımın tamamlanarak ilgili iktisadi kıymetin aktifleştirildiği dönemden başlamak üzere, izleyen dört hesap dönemi içinde eşit taksitlerle dönem kazancında dikkate alınır.

• Söz konusu düzenleme 30.10.2024 tarihinde yapıldığından dolayı, 30.06.2024 tarihine yönelik bir düzeltme kaydı yapmamız mümkün olmayacağından 30.09.2024 tarihinde aşağıdaki gibi bir düzeltme kaydı yapılması gerekir.

30.09.2024

258 Yapılmakta Olan Yatırımlar		4.842.982,99	
	648 Enflasyon Düzeltilmesi Gelirleri 658.01 Yapılmakta Olan Yatırımlar Enf. Fark Hesabı		4.842.982,99
258 hesabın enflasyon düzeltmesinden kaynaklanan karın fon hesabına devri			

30.09.2024

648 Enflasyon Düzeltilmesi Gelirleri 658.01 Yapılmakta Olan Yatırımlar Enf. Fark Hesabı		4.842.982,99	
	549 Özel Fonlar Hesabı 549.01 Yapılmakta Olan Yatırımlar Enf. Fark Hesabı		4.842.982,99

30.09.2024

656 Enflasyon Düzeltilmesi Gelirleri 658.01 Yapılmakta Olan Yatırımlar Enf. Fark Hesabı		15.018232.96	
	549 Özel Fonlar Hesabı 549.01 Yapılmakta Olan Yatırımlar Enf. Fark Hesabı		15.018232.96
258 hesabın enflasyon düzeltilmesinden kaynaklanan karın fon hesabına devri			

Tablo 4. Enflasyon muhasebesi düzeltme işlemleri 2024 4. dönem geçici vergi dönemi

ALİŞ TARİHİ	DEMİRBAŞ ADI	ALİŞ BEDELİ (G) (E+F)	DÜZELTME YAPILACAK TARİH	DÜZELTME KATSAYISI	DÜZELTİLMİŞ TUTAR	ENFLASYON FARKI (H)
29.02.2016	FABRİKA BİNA İNŞAATI	5.852.006,13	30.12.2024	1,02368	5.990.581,63	138.575,51
31.03.2016	FABRİKA BİNA İNŞAATI	7.285.597,27	30.12.2024	1,02368	7.458.120,21	172.522,94
29.04.2016	FABRİKA BİNA İNŞAATI	6.523.274,29	30.12.2024	1,02368	6.677.745,42	154.471,14
30.06.2016	FABRİKA BİNA İNŞAATI	15.434.031,94	30.12.2024	1,02368	15.799.509,82	365.477,88
31.08.2016	FABRİKA BİNA İNŞAATI	171.846,35	30.12.2024	1,02368	175.915,67	4.069,32
30.09.2016	FABRİKA BİNA İNŞAATI	8.485.944,24	30.12.2024	1,02368	8.686.891,40	200.947,16
31.10.2016	FABRİKA BİNA İNŞAATI	1.029.079,38	30.12.2024	1,02368	1.053.447,98	24.368,60
30.11.2016	FABRİKA BİNA İNŞAATI	3.465.996,03	30.12.2024	1,02368	3.548.070,82	82.074,79
31.12.2016	FABRİKA BİNA İNŞAATI	1.453.830,59	30.12.2024	1,02368	1.488.257,30	34.426,71
31.01.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	79.115,80	30.12.2024	1,02368	80.989,26	1.873,46
28.02.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	7.035.454,29	30.12.2024	1,02368	7.202.053,85	166.599,56
31.03.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	1.506.913,16	30.12.2024	1,02368	1.542.596,86	35.683,70
30.04.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	12.897.567,25	30.12.2024	1,02368	13.202.981,64	305.414,39
31.05.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	1.685.459,48	30.12.2024	1,02368	1.725.371,16	39.911,68
30.06.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	836.242,41	30.12.2024	1,02368	856.044,63	19.802,22
25.07.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	1.346.832,01	30.12.2024	1,02368	1.378.724,99	31.892,98
22.08.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	726.165,11	30.12.2024	1,02368	743.360,70	17.195,59
30.09.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	1.506.250,48	30.12.2024	1,02368	1.541.918,49	35.668,01
31.10.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	2.688.118,44	30.12.2024	1,02368	2.751.773,08	63.654,64
25.11.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	3.781.639,90	30.12.2024	1,02368	3.871.189,13	89.549,23
5.12.2017	FABRİKA BİNA İNŞAATI	1.526.205,25	30.12.2024	1,02368	1.562.345,79	36.140,54
6.07.2019	FABRİKA BİNA İNŞAATI	3.417.736,74	30.12.2024	1,02368	3.498.668,75	80.932,01
31.12.2021	FABRİKA BİNA İNŞAATI	6.538.434,06	30.12.2024	1,02368	6.693.264,17	154.830,12
5.01.2024	FABRİKA BİNA İNŞAATI	632.964,53	30.12.2024	1,02368	647.953,13	14.988,60
15.02.2024	FABRİKA BİNA İNŞAATI	532.524,98	30.12.2024	1,02368	545.135,18	12.610,19
24.03.2024	FABRİKA BİNA İNŞAATI	927.117,09	30.12.2024	1,02368	949.071,22	21.954,13
7.04.2024	FABRİKA BİNA İNŞAATI	1.058.863,68	30.12.2024	1,02368	1.083.937,57	25.073,89

30.05.2024	FABRİKA BİNA İNŞAATI	689.156,99	30.12.2024	1,02368	705.476,23	16.319,24
21.06.2024	FABRİKA BİNA İNŞAATI	1.037.040,90	30.12.2024	1,02368	1.061.598,03	24.557,13
28.07.2024	FABRİKA BİNA İNŞAATI	32.933,88	30.12.2024	1,02368	33.713,75	779,87
19.08.2024	FABRİKA BİNA İNŞAATI	192.088,57	30.12.2024	1,02368	196.637,23	4.548,66
1.09.2024	FABRİKA BİNA İNŞAATI	352.000,00	30.12.2024	1,02368	360.335,36	8.335,36
2.10.2024	FABRİKA BİNA İNŞAATI	456.000,00	2.10.2024	1,01063	460.847,28	4.847,28
18.11.2024	FABRİKA BİNA İNŞAATI	736.500,00	18.11.2024	1,00404	739.475,46	2.975,46
25.12.2024	FABRİKA BİNA İNŞAATI	89.000,00	25.12.2224	1,00000	89.000,00	0,00
	TOPLAM	102.009.931,22			104.403.003,21	2.393.071,99

• Tablo 4'te 2024 4. Dönem Geçici Vergi Dönemi enflasyon muhasebesi düzeltme işlemleri yer almaktadır.

$$\bullet \text{ Taşıma Katsayısı} = \frac{\text{Mali Tabloların Ait Olduğu Aya İlişkin Yıl-ÜFE}}{\text{Bir Önceki Dönemin Sonundaki Yıl-ÜFE}} \begin{matrix} \longrightarrow \\ \longrightarrow \end{matrix}$$

$$\frac{\text{Aralık 2024}}{\text{Eylül 2024}} = \frac{3746,52}{3659,84} = 1.02368$$

Muhasebe kaydı aşağıdaki gibidir.

31.12.2024

258 Yapılmakta Olan Yatırımlar		2.393.071,99	
	549 Özel Fonlar Hesabı 549.01 Yapılmakta Olan Yatırımlar Enf. Fark Hesabı		2.393.071,99
258 hesabın enflasyon düzeltmesinden kaynaklanan karın fon hesabına devri			

- Yatırım tamamlandığında düzeltilmiş toplam tutar ilgili sabit kıymet hesabına aktarılır. Özel Fonlar hesabında yer alan tutarlar her yıl bir önceki yıl ait yeniden değerlendirme oranıyla yeniden değerlendirilecektir.
- Fabrika bina inşaatının tamamlanması durumunda yapılacak kayıt:

31.12.2024

252 Binalar Hesabı		104.403.003,21	
	258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı		104.403.003,21

- Yıl sonunda 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar hesabından 252 Binalar hesabına devir işlemi tamamlanmıştır. İlgili kanun uyarınca, 549 Özel Fonlar hesabında izlenen tutarların, yatırımın tamamlanarak ilgili iktisadi kıymetin aktifleştirildiği dönemden başlamak üzere, bu dönemi takip eden dört hesap dönemi içinde eşit taksitler hâlinde dönem kazancının tespitinde dikkate alınması gerekmektedir. Yani 549 hesabın bakiyesi, ilgili yıl dahil edilmek suretiyle 5 eşit taksitte gelir hesabına alınacaktır
(<https://www.esmmmo.org/storage/file/d8f19542161740188eef75a4bf95f89f.pdf>).

31.12.2024

549 Özel Fonlar		20.880.600,64	
	648 Enflasyon Düzeltmesi Karları		20.880.600,64

4. Bulgular

Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı, enflasyon düzeltmesi öncesinde nominal değerler üzerinden raporlandığı zaman işletmenin finansal tablolarındaki aktif ve pasif kalemleri gerçeğe uygun değerlerden uzak olacağı için gerçek finansal tabloları yansıtmayacaktır. Enflasyon düzeltmesi ile Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı gerçek değerlerini göstermektedir. Özellikle bu durum uzun vadeli yatırımlar açısından büyük öneme sahip olmaktadır. Yine çalışmada görüldüğü gibi, enflasyon muhasebesi kapsamında kullanılan düzeltme ve taşıma katsayılarının doğru bir şekilde belirlenmesinin, Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı'nın enflasyon etkilerinden arındırılarak raporlanmasında kritik bir öneme sahip olduğu görülmektedir. Bunun yanında muhasebe kayıtlarının da doğru hesaplara aktarılması, gelir ve gider kalemlerinin doğru yansıtılmasına ve işletmelerin vergilendirilme işlemlerinin doğru yapılmasını sağlamaktadır. Enflasyon düzeltmesi sonrasında, Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı gerçeğe uygun değerine ulaşmakta ve bu durum finansal tabloların güvenilirliğini artırmaktadır. Enflasyon muhasebesi uygulaması, bilgi kullanıcılarına daha doğru ve güvenilir bilgiler sunmakta ve karar alma süreçlerini olumlu yönde etkilemektedir.

Çalışmanın sonucunda elde edilen bu bulgular, sadece belirli bir işletmenin finansal tabloları ve yatırım süreci üzerinden gerçekleştirilmiştir. Bu durum, elde edilen bulguların tüm sektörler veya farklı büyüklükteki işletmelere genellenmesini sınırlandırmaktadır. Ayrıca, farklı sektörlerde yer alan işletmelerde "Yapılmakta Olan Yatırımlar" hesabının yapısı ve enflasyon etkileri değişiklik gösterebilir. Çalışmanın başka bir kısıtı ise; çalışmanın belirli bir dönemi kapsamamasından dolayı enflasyon oranlarındaki yıllar arası değişkenlikler nedeniyle farklı dönemlerde yapılacak analizler sonucunda farklı sonuçlara ulaşılabilmesidir. Bütün bu kısıtlara ek olarak çalışmada yalnızca Türkiye'deki ilgili mevzuat çerçevesinde değerlendirme yapılmış olup, uluslararası uygulamalar kapsam dışı bırakılmıştır.

Sonuç ve Tartışma

Enflasyon düzeltmesi, Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı'nın daha doğru bir şekilde raporlanmasını sağlamış ve bilançodaki aktif ve pasif kalemlerin gerçeğe uygun değerlerle uyumlu hale gelmesini temin etmiştir. Bu düzeltme sayesinde, işletmenin finansal durumunu ve performansını yansıtan verilerin doğruluğu artmıştır.

Yüksek enflasyon ortamında, yatırımların maliyetleri üzerinde ciddi bir etkisi olduğu görülmüştür. Enflasyon düzeltilmesi, yatırım hesaplarındaki değişiklikleri doğru bir şekilde yansıtarak, işletmelerin maliyetlerini ve değerlerini güncelleyerek daha sağlıklı bir raporlama yapılmasına olanak sağlamıştır.

Enflasyon muhasebesi uygulamasının doğru bir şekilde yapılabilmesi için düzeltme ve taşıma katsayılarının doğru hesaplanması gerektiği belirlenmiştir. Ayrıca, muhasebe kayıtlarının dikkatli bir şekilde yapılması, finansal tabloların güvenilirliğini artırarak bilgi kullanıcılarına daha güvenilir veriler sunmuştur.

Çalışmanın bulguları, enflasyon muhasebesi uygulamalarının işletmeler için kritik bir önem taşıdığını ortaya koymaktadır. Ancak, uygulamada karşılaşılan bazı zorluklar da mevcuttur. Enflasyon düzeltilmesi uygulamalarının işletmelerin muhasebe sistemine entegre edilmesi, özellikle küçük ve orta ölçekli işletmeler için zaman alıcı ve maliyetli olabilir. Ayrıca, düzeltme katsayılarının belirlenmesinde ve muhasebe kayıtlarının yapılmasında karşılaşılan belirsizlikler, uygulamanın karmaşıklığını artırmaktadır. Çalışma, enflasyon muhasebesinin kısa vadeli etkilerinin yanı sıra uzun vadede de işletmelerin finansal performansını etkileyebileceğini göstermektedir. Enflasyon düzeltilmesi, işletmelerin gelecekteki yatırım kararlarını ve mali stratejilerini etkileyebilir, bu nedenle işletmelerin enflasyonun uzun vadeli etkilerini de göz önünde bulundurması önemlidir. Enflasyon muhasebesi uygulaması, finansal raporlamada daha doğru ve güncel veriler sağlayarak yatırımcılar, yönetim ve diğer paydaşlar arasındaki bilgi dengesizliklerini ortadan kaldırmaya yardımcı olur. Bu sayede, karar alıcıların mevcut ekonomik koşulları daha iyi anlamaları sağlanırken, işletmelerin gerçek performansı ve mali durumu daha net bir şekilde ortaya konur. Bu tür bir şeffaflık, piyasadaki güveni artırır, yanlış yönlendirme risklerini azaltır ve kaynakların daha verimli bir şekilde dağıtılmasına olanak tanır. Ancak, uygulama karmaşıklığı nedeniyle tüm paydaşların bu bilgileri doğru şekilde anlaması ve kullanabilmesi için eğitim ve rehberlik sağlanması gerekebilir.

Sonuç olarak, enflasyon muhasebesi uygulamaları işletmelerin finansal raporlamalarında önemli iyileştirmeler sağlamakta, ancak bu uygulamanın etkin olabilmesi için muhasebe sistemlerinde doğru bir şekilde entegre edilmesi ve ilgili paydaşların bu konuda yeterli bilgiye sahip olması gerekmektedir.

Kaynakça

- Açık, S. (2006). Enflasyonun finansal tablolar üzerindeki etkilerini giderici bir tedbir olarak enflasyon muhasebesi ve Türkiye'deki yasal düzenlemeler. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(2), 345-360.
- Akçay, S. (2024). Türkiye'de yeniden yüksek enflasyon nedeniyle enflasyon muhasebesi süreci ve bir uygulama, *Malatya Turgut Özal Üniversitesi İşletme ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 5 (1), 104-123.

- Akçin, O. (2023). UFRS uyarınca hiperenflasyonist ekonomilerde finansal raporlama, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 100, 57-86. <https://doi.org/10.25095/mufad.1328760>.
- Akdoğan, N. & Sevilengül, O. (2007). *Türkiye muhasebe standartları ile uyumlu tekdüzen muhasebe sistemi uygulaması* (12. Baskı), Gazi Kitabevi.
- Akyol, M. (2023). Enflasyon ve enflasyon muhasebesi çerçevesinde bilançolara etkiye dair genel bakış, *Mali Çözüm Dergisi*, 33(175), 279-290.
- Arda, A (2023). Enflasyon muhasebesi, *Parion Akademik Bakış Dergisi*, 2(1), 23-32.
- Arzova, S.B. & Şahin, B.Ş. (2022). Yüksek enflasyonlu ekonomilerde finansal raporlama süreçleri ve enflasyon muhasebesinin finansal tablolara etkisi, *Mali Çözüm Dergisi*, 32(170), 13-31.
- Bilici, N. (2003). Enflasyonun mali tablolar üzerindeki etkilerini azaltmak için türkiye’de uygulanan önlemler. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2 (1-2), 65-85.
- Çukacı, Y. C. & Canpolat, İ. (2024). Enflasyon muhasebesi uygulamasının işletmelerin finansal tabloları üzerindeki etkisi: İmalat sektöründe bir uygulama. *Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11 (42), 70-97. Doi: 10.29228/TIDSAD.77926.
- Doğan, Ö. (2023). Enflasyon muhasebesi ile ilgili yasal düzenlemelerin finansal raporlama çerçeveleri kapsamında karşılaştırılması değerlendirilmesi. *Malatya Turgut Özal Üniversitesi İşletme ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 4(2), 190-209.
- Gökçen, G. & Öztürk, E (2023). Yüksek enflasyonlu ekonomilerde finansal raporlama kapsamında özellik arz eden konular. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8 (2), 504-515. <https://doi.org/10.29106/fesa.1299626>.
- Gökten, S., Gökten, P. O. & Mollaoğulları, B.F. (2023). Stoklar ve enflasyon muhasebesi uygulaması: BIST30 imalat işletmeleri üzerine bir değerlendirme. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 15 (1), 718-731. <https://doi.org/10.20491/isarder.2023.1614>.
- Gül, H. (2022). Enflasyon muhasebesi ve genel fiyat düzeyi muhasebesinin finansal tablolara uygulanması. *Global Agenda in Social Sciences Global Studies*, 9, 65-91.
- Karasioğlu, F. & Erdemir, N.K. (2005). Enflasyon muhasebesi uygulamalarında temel işlemler üzerine bir çalışma. *Selçuk Üniversitesi Karaman İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 2 (5), 145-167.

- Katı, M. (2024). Enflasyon muhasebesinin stoklar üzerindeki etkisi: BİST tekstil, giyim eşyası ve deri sektörü işletmeleri üzerine bir uygulama. *4 Eylül Akademi Dergisi*, 1 (1), 1-12.
- Koçak, H., Kısakürek, M.M. & Babacan, A. (2023). Enflasyon düzeltme işlemlerinin işletme performansına etkisi BİST’te bir uygulama. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 58(2), 1525-1546. Doi: 10.15659/3.sektor-sosyal-ekonomi.23.06.2059
- Özdemir, Ö. (2023). Enflasyon muhasebesi düzenlemelerinde kullanılan uygulamaların değerlendirilmesi. *Journal of Business Administration and Social Studies*, 7(1): 56-68.
- Peker, A.A. (2023). Yüksek enflasyonlu ekonomilerde finansal raporlama standartları çerçevesinde enflasyon muhasebesi: Borsa İstanbul üzerine bir uygulama. *Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 1 (1), 31-48.
- TC. Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü (2023), *Enflasyon Düzeltmesi Uygulamasına İlişkin Kılavuz*, Ankara.
- Tunga, T. (2024). *Enflasyon muhasebesi kapsamında maddi duran varlıkların yeniden değerlemesi: Bir üretim işletmesi uygulaması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- VUK 176 nolu Sirküler
- VUK 555 nolu Tebliğ
- Yavuzaslan Söylemez, S. (2023). İnşaat sektöründe enflasyon muhasebesinin tamamlanan inşaat maliyetine etkisi. *Denetim ve Güvence Hizmetleri Dergisi*, 3(2), 242-262.
- Yenisu, E. (2022). Enflasyonun finansal tablolara etkisi ve enflasyon muhasebesi. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 14 (27), 717-741. <https://doi.org/10.38155/ksbd.1165484>
- Yıldıran, M. (2022). Türkiye için enflasyon düzeltmesi örneği. Erişim adresi: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4292641>
- Yıldız, F. (2018). Türkiye’de Muhasebe Bilgi Sisteminden Sağlanan Bilginin Yeterliliği ve Enflasyon Muhasebesi Uygulanması Gereği. *Accounting and Financial History Research Journal*, 18, 202-217.
- Yıldız, U.E. & Hasbahçeci, K. (2024). Türkiye’de üretim şirketlerinde enflasyon muhasebesi ve yeniden değerlendirme uygulama süreci. *Mali Çözüm Dergisi*, 34(184), 1097-1122.
- 2024 Enflasyon Muhasebesi, Erişim adresi: <https://www.esmmmo.org/storage/file/d8f19542161740188eef75a4bf95f89f.pdf>